

N:o 17.

Ank. till Riksd. kansli den 21 februari 1899, kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckta motioner angående ändringar i gällande bestämmelser rörande skyldigheten att deltaga i byggnad och underhåll af kyrka m. m., prestgård samt tingshus och häradsfängelse.

De stadganden, hvilka innehållas i lagarne den 12 juni 1885 angående byggnad och underhåll af kyrka med hvad dertill hörer, så ock af särskild sockenstufva, den 1 maj 1885 angående skyldighet att deltaga i kostnaden för byggnad och underhåll af prestgård och den 26 september 1884 angående skyldighet att deltaga i kostnaden för byggnad och underhåll af tingshus och häradsfängelse, synas icke utgöra någon slutlig och tillfredsställande lösning af dessa frågor. Gång efter annan hafva desamma å nyo bragts under Riksdagens pröfning genom motioner, gående ut derpå, att, medan enligt berörda lagar de byggnadsskyldige i kostnaden för uppförande och underhåll af sådana allmänna byggnader deltaga för fastighet efter hela och för andra beskattningsföremål efter en fjerdedel af derå belöpande fyrktal, kostnaden för ifrågavarande byggnader skulle lika fördelas på alla byggnadsskyldige i förhållande till deras skattskyldighet till kommunen. Dessa motioner hafva städse bifallits af Andra Kammaren, men hafva på grund af Första Kammarens motstånd icke föranledt till någon Riksdagens åtgärd.

Bih. till Riksd. Prot. 1899. 7 Saml. 9 Häft. (N:o 17.)

Vid innevarande Riksdag föreligga i ämnet icke mindre än tio inom Andra Kammaren väckta motioner, nemligen af herr *A. J. Högstedt*, n:o 21, af herr *O. Anderson* i Hasselbol, n:o 47, och af herr *J. Bengtsson* i Bjernalt, n:o 135, om ändring af lagen angående byggnad och underhåll af kyrka m. m., af herr *A. J. Högstedt*, n:o 22, af herr *O. A. Ericsson* i Ofvanmyra, n:o 48, och af herr *J. Bengtsson*, n:o 134, om ändring af lagen angående skyldighet att deltaga i kostnaden för byggnad och underhåll af prestgård, samt af herr *A. J. Högstedt*, n:o 23, af herr *O. A. Ericsson*, n:o 49, af herr *O. Persson* i Killebäckstorp, n:o 85, och af herr *J. Bengtsson*, n:o 133, om ändring af lagen angående skyldighet att deltaga i kostnaden för byggnad och underhåll af tingshus och häradsfängelse. Samtliga dessa motioner äsyfta en förändring af den nu gällande lagstiftningen i förut angifven riktning. Herr *O. Persson* intager så till vida en särskild ställning, som, ehuru ett lika deltagande i byggnadsskyldigheten efter fyrktalet jemväl enligt hans mening vore den rätta beskattningsgrunden, han likväl, med hänsyn till hvad under frågans föregående handläggning i Riksdagen förekommit, finner sig böra stanna vid ett jemkadt förslag och sålunda hemställer om skyldighet för andra beskattningsföremål än fastighet att i kostnaden för byggnad och underhåll af tingshus och häradsfängelse deltaga efter hälften af derå belöpande fyrktal.

Till stöd för motionerna anföres nu såsom förut i hufvudsak: att fastighet numera, då den uppskattade inkomsten af kapital, af allmän eller enskild tjänst och af rörelse eller yrke uppgår till belopp, hvarom man fordom knappt kunnat göra sig föreställning, fastighet icke kan anses i fråga om förmåga att bära allmänna bördor ega något företräde framför andra beskattningsföremål; att andra näringsidkare i lika hög grad som jordbrukare hafva intresse af de religiösa behofvens tillgodoseende; att rättskipningens behöriga handhavande för dem ofta till och med är af större betydelse än för jordbrukarne, då de på grund af sin vidsträcktare verksamhet måste mer anlita domstolarne; samt att de nu gällande stadgandena i ämnet redan från början endast afsetts att utgöra en öfvergång till ett fullständigt utjemnande af byggnadsskyldigheten.

Då lagutskottet, till hvilket förenämnda tio motioner hänvisats, nu går att öfver desamma afgifva ett gemensamt utlåtande, vill utskottet till en början erinra derom, att de utlåtanden, hvilka lagutskottet vid föregående Riksdagar afgifvit rörande motioner i detta ämne, än gått ut på bifall, än på afslag till det i motionerna framställda yrkandet om lik-

ställighet emellan fastighet och andra beskattningsföremål i afseende å skyldighet att deltaga i ofvan omnämnda allmänna byggnaders uppförande och underhåll. Detta i förening med den omständigheten, att utskottets betänkande städse åtföljts af ett flertal reservationer, häntyder derpå, att inom utskottet, såsom inom Riksdagen i öfrigt, principiell meningsskiljaktighet förelegat mellan å ena sidan dem, som påyrkat nämnda likställighet, och å andra sidan dem, som ansett en dylik icke böra genomföras. Att utskottets utlåtande denna gång är enigt, innebär ej något medgivande i principfrågan från ena eller andra sidan, utan endast att utskottet för sin hemställan funnit en form, som synes kunna vinna godkännande såväl af dem, hvilka hylla grundsatsen om likställighet emellan olika beskattningsföremål i skyldigheten att deltaga i ofvanberörda utgifter, som af dem, hvilka ej gilla en dylik grundsats.

Det torde nemligen böra erkännas, att den gräns, som åren 1884 och 1885 sattes för andra beskattningsföremåls deltagande jemte fastighet i här ifrågavarande bördor, icke innebär något särskildt exakt uttryck för det förhållande, i hvilket sådant deltagande rättvisast bör ske, utan, liksom förhållandet i allmänhet är med dylika gränsbestämmelser, är ganska godtyckligt vald. Ett flyttande af denna gräns åt ena eller andra sidan lär derför icke böra anses såsom någon åtgärd af principiell betydelse, och torde motståndarne till förslaget om fastighets likställande med andra beskattningsföremål kunna genom bifall till en sådan förflyttning gå anhängarne af den motsatta åsigten ett steg till mötes utan att uppoffra sin principiella ståndpunkt i frågan.

Redan under nästlidne riksdag väcktes den tanken att mellan ytterligheterna af den nuvarande lagstiftningens bibehållande oförändrad samt fastighets fullkomliga likställande med andra beskattningsföremål välja en medelväg genom att låta andra beskattningsföremål deltaga i ifrågavarande allmänna byggnader till hälften mot fastighet; och har detta förslag, rörande tingshus och häradsfångelse, såsom ofvan nämnts, vid innevarande riksdag upptagits af herr O. Persson. Sådana som förhållandena nu äro, då förändring af gällande lagstiftning i den af motionärerna angifna riktning synes vara ett ganska allmänt önskningsmål, finner lagutskottet i antagandet af ett sålunda jemkadt förslag frågans bästa lösning.

På grund af hvad sålunda anförts får utskottet hemställa,

1:o) att Riksdagen måtte, i anledning af herr Högstedts motion n:o 21, herr Andersons motion n:o 47 och herr Bengtssons motion n:o 135, för sin del antaga följande

L a g

angående byggnad och underhåll af kyrka med hvad dertill hörer, så ock af särskild sockenstufva.

Med upphäfvande af lagen angående byggnad och underhåll af kyrka med hvad dertill hörer, så ock af särskild sockenstufva den 12 juni 1885 förordnas som följer:

Kyrka med klockstapel, kyrkomur och annat, som till kyrka hörer, så ock sockenstufva, som enkom för det med sådant hus afsedda ändamål utan sammanhang med annan kommunal byggnad är eller varder uppförd, skola, der icke annorlunda är särskildt förordnadt, uppehållas och byggas på deras kostnad, hvilka inom församlingen erlägga kommunalutskylder. I sådan kostnad skola de skattskyldige deltaga, för fastighet efter hela och för andra beskattningsföremål efter hälften af derå belöpande fyrktal; dock vare de, hvilka ega åtnjuta de genom presterskapets privilegier förunnade förmåner, ej skyldige att i den kostnad deltaga i vidsträcktare mån, än som med samma privilegier må vara förenligt. Uppkommer vid beräkning, som ofvan sägs, bråktal, skall det bortfalla.

2:o) att Riksdagen ville, med anledning af herr Högstedts motion n:o 22, herr Ericssons motion n:o 48 och herr Bengtssons motion n:o 134, för sin del antaga följande

L a g

angående skyldighet att deltaga i kostnaden för byggnad och underhåll af prestgård.

Med upphäfvande af lagen angående skyldighet att deltaga i kostnaden för byggnad och underhåll af prestgård den 1 maj 1885 förordnas som följer:

Der, enligt 26 kap. 2 § byggningsbalken eller särskilda författningar, det åligger socknemän att på sin kostnad bygga eller bättra husen å prestgård, skola i sådan kostnad alla de, hvilka inom församlingen erlägga kommunalutskylder, deltaga, för fastighet efter hela samt

för andra beskattningsföremål efter hälften af derå belöpande fyrktal; dock vare de, hvilka ega åtnjuta de genom presterskapets privilegier förunnade förmåner, skyldige att i den kostnad deltaga endast i den mån de ej äro derifrån enligt samma privilegier befriade. Uppkommer vid beräkning, som ofvan sägs, bråktal, skall det bortfalla.

samt 3:o) att Riksdagen måtte, i anledning af herr Högstedts motion n:o 23, herr Ericssons motion n:o 49, herr Perssons motion n:o 85 samt herr Bengtssons motion n:o 133, för sin del antaga följande

L a g

angående skyldighet att deltaga i kostnaden för byggnad och underhåll af tingshus och häradsfängelse.

Med upphäfvande af lagen angående skyldighet att deltaga i kostnaden för byggnad och underhåll af tingshus och häradsfängelse den 26 september 1884 förordnas som följer:

I kostnaden för uppförande och underhåll af tingshus och häradsfängelse skola alla de, hvilka inom tingslaget erlägga kommunalutskylder, deltaga, för fastighet efter hela samt för andra beskattningsföremål efter hälften af derå belöpande fyrktal. Uppkommer vid den beräkning bråktal, skall det bortfalla.

Stockholm den 21 februari 1899.

På laguskottets vägnar:

K. S. HUSBERG.

Herr *Fröberg* har begärt få antecknadt, att han ej deltagit i ärendets behandling inom utskottet.
